

Facultade de Filoloxía e Tradución

Titorías

<http://webs.uvigo.es/fft/documentos/Profesorado%202011-2012.pdf>

Horarios

Consúltese a páxina web da FFT webs.uvigo.es/centros/fft (apartado de información académica).

Grao en Estudos de Galego e Español

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01101	Lingua: Comunicación oral e escrita: Español I	1c	6
V01G160V01102	Filosofía: Filosofía da ciencia e da linguaxe	1c	6
V01G160V01103	Idioma moderno: Lingua portuguesa I	1c	6
V01G160V01104	Literatura: Panorama da literatura galega I	1c	6
V01G160V01105	Lingüística: Introducción ao estudo da linguaxe e a comunicación	1c	6
V01G160V01201	Lingua: Comunicación oral e escrita: Galego I	2c	6
V01G160V01202	Idioma moderno: Lingua portuguesa II	2c	6
V01G160V01203	Lingua clásica: Lingua latina	2c	6
V01G160V01204	Literatura: Panorama da literatura en lingua española I	2c	6
V01G160V01205	Literatura: Teoría da literatura	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua: Comunicación oral e escrita: Español I**

Materia	Lingua: Comunicación oral e escrita: Español I			
Código	V01G160V01101			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Profesorado	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Correo-e	ianaya@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	La materia presenta algunos conocimientos y técnicas básicas para conseguir que el alumnado mejore su capacidad de comunicación oral y escrita.			

Competencias de titulación

Código	
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
B1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Fundamentar con coñecementos teóricos una expresión correcta y fluida en lingua española.	A6	B1
Analizar y desarrollar ejemplos de expresión oral y escrita.	A6	B1
	A13	B3
Promover la autonomía del alumnado para producir y corregir diversos tipos de textos orales y escritos, utilizando adecuadamente los recursos de la lengua española.	A7	B2
	A13	B4

Contidos

Tema	
Tema 1. La comunicación escrita.	1.1. El lector y el redactor. 1.2. Ortografía: acentuación, puntuación y otras cuestiones normativas. 1.3. Gramática. Los errores más frecuentes. 1.4. Léxico: El uso del diccionario.
Tema 2. Organización del texto.	2.1. Propiedades del texto: coherencia y cohesión. Los conectores. 2.2. La organización jerárquica: el párrafo, la frase y la palabra. 2.3. Métodos para exponer las ideas.

Tema 3. Redacción y estilo.

- 3.1. Técnicas de persuasión.
- 3.2. Lenguaje utilizado.
- 3.3. Tipos y cuerpos de letra.
- 3.4. Los títulos.
- 3.5. Gráficos y tablas.
- 3.6. Revisión del texto.

Tema 4. La comunicación oral.

- 4.1. Los cuatro principios fundamentales.
- 4.2. Herramientas necesarias para hablar correctamente (la voz, la modulación, la dicción, el ritmo, la respiración, la pausa, etc.)
- 4.3. Normas básicas protocolarias.

Tema 5. La elaboración de un discurso.

- 5.1. Estructura.
- 5.2. Realización.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	2	4
Sesión maxistral	17	51	68
Presentacións/exposicións	6	18	24
Traballos tutelados	6	13	19
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	12	24
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	6	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	La actividad introductoria consistirá en exponer los objetivos y las principales tareas previstas para el curso. Asimismo se delimitarán las principales líneas temáticas del curso.
Sesión maxistral	Actividad teórica. Exposición teórica de la materia que irá acompañada de ejemplos que aseguren la comprensión adecuada de los temas.
Presentacións/exposicións	Actividad práctica. Los alumnos expondrán de forma oral un trabajo que habrán preparado previamente de forma individual.
Traballos tutelados	Actividad práctica. Los alumnos realizarán trabajos dirigidos por la profesora y recibirán asesoramiento tanto sobre la forma como sobre el contenido.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividad práctica. Se realizarán diversos ejercicios en el aula con el objetivo de relacionar teoría y práctica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para la realización de trabajos tutelados y para la resolución de ejercicios, se reservará un tiempo de atención personalizada con el fin de atender y resolver las dudas del alumnado. Los alumnos que lo deseen podrán concertar horas de consulta con la profesora de forma adicional al horario establecido para las tutorías.
Traballos tutelados	Para la realización de trabajos tutelados y para la resolución de ejercicios, se reservará un tiempo de atención personalizada con el fin de atender y resolver las dudas del alumnado. Los alumnos que lo deseen podrán concertar horas de consulta con la profesora de forma adicional al horario establecido para las tutorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Los alumnos expondrán de forma oral un trabajo que habrán preparado previamente de forma individual. Se valorará el uso de medios informáticos (power point, etc.).	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización de un examen que contendrá preguntas de carácter teórico y práctico sobre todos los temas impartidos. Habrá una primera parte de preguntas cortas y una segunda parte en la que habrá que desarrollar un tema o varios, en función del resultado del resto de las pruebas del curso.	50
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Realización de una práctica que consistirá en la composición de un texto que se decidirá a lo largo del curso.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

Al comienzo del curso, el alumnado deberá justificar a la docente, si fuera necesario, la causa de no asistencia a clase. Para el alumnado que justifique su no asistencia, las pruebas serán el día de la convocatoria oficial.

Los estudiantes erasmus podrán realizar las pruebas con un diccionario. Deberán poseer un nivel B2 de español para cursar esta materia.

El alumnado deberá obtener una calificación positiva en cada una de las pruebas para el cálculo final de la nota.

Las pruebas de evaluación del mes de julio serán las mismas que las de junio (única convocatoria).

Bibliografía. Fuentes de información

Cadiñanos Fernández, Alberto y Riesco de Dios, Estilita, **Comunicación y relaciones profesionales**, Mc Graw Hill, Madrid, Cassany, Daniel, **La cocina de la escritura**, Anagrama, Barcelona,

Couto, Manuel, **Cómo hablar bien en público. Comunicar, persuadir y convencer con palabras**, Gestión 2000, Barcelona,

Montolío, Estrella (coord), **Manual práctico de escritura académica**, Ariel, Barcelona,

Onieva Morales, Juan Luis, **Curso básico de redacción**, Verbum, Madrid,

Onieva Morales, Juan Luis, **Curso superior de redacción**, Verbum, Madrid,

Puchol, Luis, **Hablar en público. Nuevas técnicas y recursos para influir a una audiencia en cualquier circunstancia**, Ediciones Díaz de Santos, S.A., Madrid,

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, **Ortografía de la lengua española**, Madrid, Espasa,

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA Y ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, **Nueva gramática de la lengua española**, Madrid, Espasa,

Sánchez Lobato, Jesús (coord.), **Saber escribir**, Instituto Cervantes, Aguilar, Madrid,

La bibliografía complementaria y específica para cada tema se comentará en clase.

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Comunicación oral e escrita: Español II/V01G160V01305

Outros comentarios

Para cursar esta materia se requiere que los discentes posean un nivel de español equivalente a un A1.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Filosofía: Filosofía da ciencia e da linguaxe**

Materia	Filosofía: Filosofía da ciencia e da linguaxe			
Código	V01G160V01102			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Leyte Coello, Arturo Antonio			
Profesorado	Leyte Coello, Arturo Antonio			
Correo-e	leyte@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)Asignatura de introducción en las condiciones lingüísticas, lógicas y metodológicas del conocimiento.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que o alumnado desenvólvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Coñecer a diferenza teórica entre procesos de explicación e procesos de comprensión.	A4	B1
	A6	B3
	A9	B4
		B5
2. Dominar practicamente a linguaxe simbólica da lóxica proposicional e a lóxica de predicados.	A6	B1
		B2
		B5
3. Coñecer e distinguir criticamente as diferentes tradicións na filosofía da ciencia e na filosofía da linguaxe.	A4	B2
	A6	B4
	A8	B5
	A9	
	A13	

Contidos

Tema
------

1. Introducción: o problema do coñecemento e da linguaxe.	1.1. Diferenza entre ciencias formais, ciencias da natureza e ciencias humanas. 1.2. Dous paradigmas do coñecemento: explicación e comprensión.
2. Fundamentos da filosofía da ciencia.	2.1. Nocións básicas: causalidade, observación, conceptos científicos, hipóteses, leis, teorías. 2.2. Perspectivas clásicas da filosofía da ciencia: neopositivismo, estruturalismo, teoría de modelos. 2.3. A crítica á filosofía da ciencia: Thomas S. Kuhn e P. Fayerabend. 2.4. Problemas específicos da interpretación en ciencias humanas.
3. A linguaxe lóxica.	3.1. Linguaxes naturais e artificiais. 3.2. O cálculo lóxico. Sintaxe e semántica. 3.3. Lóxica de proposicións. 3.4. Lóxica de predicados.
4. Fundamentos da filosofía da linguaxe.	4.1. Perspectiva lóxico-analítica. O problema da verdade. 4.2. Perspectiva hermenéutica. Linguaxe e verdade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	24	36	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	7	14
Presentacións/exposicións	14	56	70
Probos de resposta curta	1	2	3
Probos prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	1	2
Probos de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudiantado.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adoitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado, ante o docente e/ou un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto etc. Pódese realizar de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Aclarar e ampliar aspectos da explicación maxistral, insistindo naqueles aspectos que pola súa importancia xeral ou polo seu interese persoal resulten decisivos para un aproveitamento específico da materia explicada. Axudar a resolver problemas de lóxica especialmente complexos, axudando de forma individualizada en todos aqueles procedementos concretos que presenten dificultades. Criticar e corrixir a exposición pública no relativo, sobre todo, a dous aspectos: contido e retórica, remarcando a íntima relación que gardan entre si os contidos informativos e a forma de expoñer.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aclarar e ampliar aspectos da explicación maxistral, insistindo naqueles aspectos que pola súa importancia xeral ou polo seu interese persoal resulten decisivos para un aproveitamento específico da materia explicada. Axudar a resolver problemas de lóxica especialmente complexos, axudando de forma individualizada en todos aqueles procedementos concretos que presenten dificultades. Criticar e corrixir a exposición pública no relativo, sobre todo, a dous aspectos: contido e retórica, remarcando a íntima relación que gardan entre si os contidos informativos e a forma de expoñer.
Presentacións/exposicións	Aclarar e ampliar aspectos da explicación maxistral, insistindo naqueles aspectos que pola súa importancia xeral ou polo seu interese persoal resulten decisivos para un aproveitamento específico da materia explicada. Axudar a resolver problemas de lóxica especialmente complexos, axudando de forma individualizada en todos aqueles procedementos concretos que presenten dificultades. Criticar e corrixir a exposición pública no relativo, sobre todo, a dous aspectos: contido e retórica, remarcando a íntima relación que gardan entre si os contidos informativos e a forma de expoñer.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Cada estudante traballará un texto clásico da materia que terá que expoñer publicamente.	25
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Proba en que o alumnado debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o estudantado debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	25
A aplicación desta técnica pode ser presencial e non presencial, utilizando diferentes ferramentas como, por exemplo, chat, correo, foro, audioconferencia, videoconferencia etc.		
Probas de tipo test	Cuestionario de preguntas de resposta múltiple.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Los estudiantes están obligados a asistir al menos al 80% de las clases en el caso de acogerse a "evaluación continua". Si algún motivo justificado les impide la asistencia regular, deberán advertirlo en su momento al responsable de la asignatura. En este último caso, se procederá a una evaluación mediante una prueba única final.

- Igualmente, quien siga el proceso de evaluación continua y no llegue al aprobado con las notas de clase, deberá presentarse a la 2ª convocatoria en la que se evaluará mediante prueba presencial de la totalidad de los contenidos del programa.

Bibliografía. Fontes de información

Carnap, R., **Fundamentación lóxica de la física**, Sudamericana,
 Carnap, R./Morgensten, O., **Matemáticas en las ciencias del comportamiento**, Alianza Editorial,
 A. Deaño, **Introducción a la Lóxica formal**, Alianza Editorial,
 M. Garrido, **Lóxica Simbólica**, Tecnos,
 J. Hierro Pescador, **Principios de Filosofía del lenguaje**, Alianza Editorial,
 Th. S. Kuhn, **La estructura de las revoluciones científicas**, Fondo de Cultura Económica,
 M. Manzano / A. Huertas, **Lóxica para principiantes**, Alianza Editorial,
 Stegmüller, W., **Teoría y Experiencia**, Ariel,
 Stegmüller, W., **La concepción estructuralista de las teorías**, Alianza Editorial,
 Valdés Villanueva, L., **La búsqueda del significado**, Tecnos,
 Wartofsky, M. W., **Introducción a la Filosofía de la ciencia**, Alianza Editorial,
 Wright, C.H. von, **Explicación y comprensión**, Alianza Editorial,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma moderno: Lingua portuguesa I				
Materia	Idioma moderno: Lingua portuguesa I			
Código	V01G160V01103			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Outros			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Domínguez Presa, Felipe			
Profesorado	Domínguez Presa, Felipe			
Correo-e	fdominguezpresa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia preténdese que o alumnado adquira coñecementos básicos da lingua e culturas de expresión portuguesa			

Competencias de titulación

Código	
A1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Adquirir coñecementos básicos de lingua portuguesa: comprensión oral e escrita	A1 A10	B5
Adquirir coñecementos básicos de lingua portuguesa: expresión oral e escrita	A1 A10	B5
Adquirir coñecementos básicos de países de lingua oficial portuguesa: aspectos básicos culturais	A1 A10	B3
Saber traballar en grupo na realización de actividades prácticas nas aulas	A1 A4 A6	B4

Contidos

Tema	
Contidos gramaticais	Fonética; Ortografía; Verbo (presente, pretérito perfecto simple, pretérito imperfecto de indicativo); Substantivo; Adxectivo; Artigo; Determinantes; Preposicións e contraccións.
Contidos lexicais e temáticos	Aula; Saúdos e despedidas; Presentación persoal; Números; Cores; Partes do día; Días da semana; Meses; Estacións do ano; Horas; Medios de transporte; Accións cotiás; Casa - exterior; Casa - interior: sala, habitación, cuarto de baño, cociña; Roupa; Corpo; Alimentación; Utensilios de cociña; Correspondencia informal.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	21	12	33
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	24	36
Eventos docentes e/ou divulgativos	1	3	4
Traballos de aula	6	37	43
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	10	12
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	6	7
Outras	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Sesións teóricas: explicacións teóricas gramaticais.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Sesións prácticas: exercicios prácticos de produción escrita e oral e revisión de deberes.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a conferencias, filmes, seminarios e outras actividades relacionadas cos contidos da materia.
Traballos de aula	Sesións prácticas: exercicios gramaticais e revisións que requiren unha preparación previa por parte do alumnado. Traballo en grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Atención a problemas específicos do alumnado durante as sesións prácticas. Unha ou varias probas orais individuais ou en grupos de número reducido.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atención a problemas específicos do alumnado durante as sesións prácticas. Unha ou varias probas orais individuais ou en grupos de número reducido.
Probas	Descrición
Outras	Atención a problemas específicos do alumnado durante as sesións prácticas. Unha ou varias probas orais individuais ou en grupos de número reducido.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Unha ou varias probas prácticas escritas.	15
Traballos de aula	Realización/presentación de traballos varios, preparados con antelación polo alumnado.	30
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Diferentes exercicios prácticos (escritos ou orais) a realizar nas aulas.	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba escrita.	20
Outras	Unha ou varias probas orais (expresión oral).	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

As/Os estudantes deberán escoller no principio do curso entre dúas opcións: un sistema de avaliación continua (cf. supra) ou un sistema de avaliación única. Recoméndase optar polo primeiro.

É condición obrigatoria para ser avaliada/o de forma continua a asistencia a un 80% das aulas, a non ser que haxa motivos xustificadas para unha asistencia lixeiramente inferior, que deberán ser comunicados ao profesorado o antes posible.

É recomendable consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA (<http://faitic.uvigo.es>).

Quen incumpra as condicións esixidas para a avaliación continua ou quen opte de forma directa (ou *a posteriori*) pola avaliación única será avaliada/o ao final do primeiro período ou, para quen non supere a primeira convocatoria, na segunda edición das actas (convocatoria de xullo) da seguinte forma:

1. Cunha proba escrita teórico-práctica (contando 75% da nota final [teoría: 25%; práctica: 50%]);

e

2. Cunha proba de expresión oral (contando 25% da nota final) que será gravada. A convocatoria das probas de expresión

oral deberá acordarse co profesorado **coa antelación necesaria, sendo responsabilidade do alumnado contactar co profesorado. A non presentación á proba de expresión oral suporá a obtención dunha cualificación de 0 (cero) puntos na mesma.**

En todo caso, recoméndase a asistencia ás aulas e ás titorías e consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA (<http://faitic.uvigo.es>), mesmo que non se siga o sistema de avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

COIMBRA, O. M.; COIMBRA, I. Gramática Ativa 1, Lidel, 2011 (ISBN: 978-972-757-638-8).

COIMBRA, O. M.; COIMBRA, I. Gramática Activa 2, Lidel, 2006 (ISBN:978-972-757-173-4).

Dicionário Editora de Espanhol-Português, Porto Editora, 2008 (ISBN: 978-972-0-01371-2).

Dicionário Editora de Português-Espanhol, Porto Editora, 2010 (ISBN: 978-972-0-01559-4).

Dicionário da Língua Portuguesa 2011, Porto Editora, 2010 (ISBN: 978-972-0-01564-8).

Dicionário Moderno de Verbos Portugueses, Porto Editora, 2010 (ISBN: 978-972-0-05756-3).

FLIP 8 - Ferramentas para a Língua Portuguesa, Ed. Priberam, 2010.

Diciopédia 2010 - DVD-ROM, O Poder do Conhecimento, Porto: Porto Editora, 2009.

Novo Corretor Aurélio 2, Ed. Positivo, 2010.

Prontuário da Língua Portuguesa, Porto Editora, 2010 (ISBN: 978-972-0-01438-2).

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Idioma moderno: Língua portuguesa II/V01G160V01202

Panorama das literaturas lusófonas/V01G160V01506

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura: Panorama da literatura galega I**

Materia	Literatura: Panorama da literatura galega I			
Código	V01G160V01104			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Navaza Blanco, Gonzalo			
Profesorado	Navaza Blanco, Gonzalo			
Correo-e	gnavaza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Literatura galega desde a Idade Media ao Rexurdimento			

Competencias de titulación

Código				
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos			
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.			
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
A11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.			
A12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe			
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.			
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado			
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
- Coñecer a cronoloxía da literatura galega, os seus períodos e as principais producións de cada un deles.	B1
- Dispoñer de instrumentos metodolóxicos que permitan a análise da estrutura dun texto literario.	A3 B4

- Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións da literatura galega, con atención ao contexto histórico e as literaturas emparentadas.	A3 A6 A7 A8 A9 A11 A12	B1 B2 B3 B4 B5
--	--	----------------------------

Contidos

Tema	
1. Cronoloxía da literatura galega.	Períodos: A Idade Media. A decadencia. A literatura galega a partir do Rexurdimento.
2. A lingua medieval. A produción literaria en galego na Idade Media.	a. A lingua literaria da Idade Media. b. Os textos literarios conservados. Os cancioneros. Outros textos. c. A lírica profana: cantigas de amigo, de amor e de escarnio e maldicir. d. O cancionero relixioso e a prosa medieval.
3. A decadencia do galego como lingua literaria e os chamados Séculos Escuros.	a. O contexto social e histórico. b. A literatura popular. O Teatro. c. Poesía dos séculos XVI e XVII. d. O galego no século XVIII. Os antecedentes do Rexurdimento. Fruíme, Sarmiento, outros autores.
4. Literatura galega no inicio do século XIX.	a. Autores e períodos. b. Obras e autores nas primeiras décadas do XIX. A literatura de circunstancias, a prosa propagandística. c. Fandiño e o teatro en galego nos inicios do s. XIX.
5. O provincialismo. Os precursores. Autores anteriores ao Rexurdimento pleno.	a. O cultivo literario do galego na décadas de 1840 e 1850. b. X. M. Pintos. c. Francisco Añón. Outros autores.
6. Rosalía de Castro.	a. Vida e obra de Rosalía. b. Cantares gallegos. c. Follas Novas. d. A prosa galega de Rosalía. O Conto gallego.
7. Eduardo Pondal.	a. Vida e obra de Pondal. b. Celtismo, bardismo, helenismo, visión da natureza. Outros temas na poesía de Pondal.
8. Manuel Curros Enríquez.	a. Vida e obra de Curros. b. Aires da miña terra e O divino sainete.
9. Lamas Carvajal e outros autores. A narrativa galega no século XIX.	a. Lamas Carvajal. A obra literaria. b. Marcial Valladares e Maxina. c. A obra narrativa de López Ferreiro. Outros narradores.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	2	2	4
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	3	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	35	49
Presentacións/exposicións	2	6	8
Debates	2	2	4
Traballos tutelados	2	6	8
Estudos/actividades previos	1	3	4
Sesión maxistral	18	36	54
Probos de resposta curta	2	3	5
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	2	4	6
Probos de autoavaliación	1	2	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Actividades destinadas a analizar un texto literario específico segundo os métodos expostos nas clases teóricas ou maxistras.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a conferencias relacionadas cos contidos da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Análise de textos repartidos na aula.

Presentacións/exposición Exposición breve na aula, por parte do alumno, dun tema específico previamente asignado.

Debates	Posta en común de análises e interpretacións dun fragmento literario repartido na aula.
Traballos tutelados	Traballos destinados a familiarizar o alumno coa busca de información en arquivos e bibliotecas (Fundación Penzol, Arquivo municipal de Vigo, Arquivo do Museo de Pontevedra, etc.)
Estudos/actividades previas	Exposición previa a un tema, con comentario da bibliografía, das fontes e dos recursos que serán empregados nel.
Sesión maxistral	Exposición na aula, combinando sempre os aspectos teóricos coa lectura de textos literarios que serán repartidos na aula.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudos/actividades previas	Orientación para os traballos tutelados e revisión dos resultados como preparación para a exposición na aula por parte do alumnado. Explicación dos resultados das avaliacións. Revisión dos resumos presentados tras a asistencia a unha conferencia.
Traballos tutelados	Orientación para os traballos tutelados e revisión dos resultados como preparación para a exposición na aula por parte do alumnado. Explicación dos resultados das avaliacións. Revisión dos resumos presentados tras a asistencia a unha conferencia.
Debates	Orientación para os traballos tutelados e revisión dos resultados como preparación para a exposición na aula por parte do alumnado. Explicación dos resultados das avaliacións. Revisión dos resumos presentados tras a asistencia a unha conferencia.
Sesión maxistral	Orientación para os traballos tutelados e revisión dos resultados como preparación para a exposición na aula por parte do alumnado. Explicación dos resultados das avaliacións. Revisión dos resumos presentados tras a asistencia a unha conferencia.
Presentacións/exposicións	Orientación para os traballos tutelados e revisión dos resultados como preparación para a exposición na aula por parte do alumnado. Explicación dos resultados das avaliacións. Revisión dos resumos presentados tras a asistencia a unha conferencia.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Orientación para os traballos tutelados e revisión dos resultados como preparación para a exposición na aula por parte do alumnado. Explicación dos resultados das avaliacións. Revisión dos resumos presentados tras a asistencia a unha conferencia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Orientación para os traballos tutelados e revisión dos resultados como preparación para a exposición na aula por parte do alumnado. Explicación dos resultados das avaliacións. Revisión dos resumos presentados tras a asistencia a unha conferencia.
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	Orientación para os traballos tutelados e revisión dos resultados como preparación para a exposición na aula por parte do alumnado. Explicación dos resultados das avaliacións. Revisión dos resumos presentados tras a asistencia a unha conferencia.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Orientación para os traballos tutelados e revisión dos resultados como preparación para a exposición na aula por parte do alumnado. Explicación dos resultados das avaliacións. Revisión dos resumos presentados tras a asistencia a unha conferencia.
Probas de autoavaliación	Orientación para os traballos tutelados e revisión dos resultados como preparación para a exposición na aula por parte do alumnado. Explicación dos resultados das avaliacións. Revisión dos resumos presentados tras a asistencia a unha conferencia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Eventos docentes e/ou divulgativos	Poderá esixírselle ao alumnado un resumo das conferencias ou eventos docentes e/ou divulgativos.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliaranse como complemento das probas de resposta longa e dos estudos e actividades previas dos traballos tutelados.	5
Presentacións/exposicións	Un terzo da nota correspondente ao traballo tutelado valora a capacidade expositiva na presentación ou exposición na aula.	10
Traballos tutelados	Equivalen a un 30% da nota. A avaliación desagregámola na nota atribuída aos estudos ou actividades previas e as autoavaliacións (1) o traballo tutelado en si (1) e a exposición na aula (1) [total: 3].	10
Estudos/actividades previas	Avaliación previa dos traballos tutelados que dan orixe ás presentacións ou exposicións na aula.	5
Sesión maxistral	A adquisición dos contidos e destrezas adquiridos nas sesións maxistras avalíase nas probas correspondentes. Valorarase, ademais, a asistencia ás clases (que ha de superar o 80% das horas), a atención e a participación.	5

Probas de resposta curta	Unha proba tipo test servirá para detectar a adquisición de competencias no relativo aos contidos e á capacidade de interpretar e analizar un texto literario.	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realizaranse polo menos dúas probas en que o alumnado deba desenvolver por escrito un tema e un comentario dun texto literario.	35
Probas de autoavaliación	Complementarias da cualificación dos traballos tutelados.	5

Outros comentarios sobre a Avaliación

(1). O alumnado cualificado negativamente na avaliación continua pode someterse a nova avaliación na segunda convocatoria mediante un exame escrito. Dependendo da cualificación obtida na avaliación continua, este exame poderá substituírse pola presentación dun traballo.

(2). Para o alumnado que non se somete á avaliación continua, a cualificación da primeira convocatoria basearase, a partes iguais, nun traballo escrito (proposto no inicio do cuadrimestre) e un exame. En caso de obter cualificación negativa no traballo ou no exame, será avaliado en segunda convocatoria; para a cualificación do traballo, presentándoo novamente coas modificacións suxeridas, e para o exame, someténdose a unha nova proba escrita.

(3). O alumnado de Complementos de Formación cursa con esta materia seis créditos de literatura galega, que deben completarse cos de Panorama da literatura galega II. A comezo de curso pode solicitar ser avaliado segundo os criterios destinados á avaliación continua ou rexerse polos expostos en (2).

Bibliografía. Fontes de información

Carballo Calero, Ricardo, **Historia da literatura galega contemporánea**, Ed. Galaxia,

Gutiérrez Izquierdo, Ramón, **Lecturas de nós**, Ed. Xerais de Galicia,

Tarrío, Anxo, **Literatura galega. Aportacións a unha historia crítica**, Ed. Xerais de Galicia,

VV. AA., **Diccionario da literatura galega (3 vols)**, Ed. Galaxia,

VV. AA., **Galicia. Literatura. Vol. XXXIV**, Hércules Ediciones,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Panorama da literatura galega II/V01G160V01303

Outros comentarios

O alumnado de Complementos de Formación cursa con esta materia 6 créditos de literatura galega, que deben completarse cos de Panorama da Literatura Galega II.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingüística: Introducción ao estudo da linguaxe e a comunicación**

Materia	Lingüística: Introdución ao estudo da linguaxe e a comunicación			
Código	V01G160V01105			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	Ramallo Fernandez, Fernando			
Profesorado	Ramallo Fernandez, Fernando			
Correo-e	framallo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia introdutoria ao estudo da linguaxe, das linguas e da lingüística			

Competencias de titulación

Código			
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.		
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.		
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación		
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.		
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.		
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
-Coñecer as ferramentas conceptuais e analíticas que ofrece a lingüística para o estudo e descrición das linguas	A6 A7 A13	B1 B3 B4
-Razoar de xeito crítico sobre a capacidade lingüística humana e sobre a diversidade de linguas	A6 A7 A13	B1 B4
-Ser capaz de comprender lecturas introdutorias sobre a linguaxe e as linguas	A6 A7	B1
-Resolver exercicios básicos	A6 A7	B1 B4
-Ter habilidade e boa disposición para traballar con linguas descoñecidas	A6 A7	B1 B4

Contidos

Tema		
A linguaxe, a lingüística e a comunicación	-A lingüística como ciencia da linguaxe e das linguas -Linguaxe, especie e orixe da linguaxe -Comunicación e linguaxe	

A estrutura das linguas	-Fonética e fonoloxía -Gramática -Semántica
Linguaxe, sociedade e cultura	-A diversidade lingüística arredor do mundo -A variación social das linguas -As linguas como artefactos culturais -Sistemas de escritura
Bioloxía e psicoloxía da linguaxe	-Linguaxe e cerebro -Linguaxe e pensamento -Adquisición da linguaxe

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	24	0	24
Seminarios	7	16	23
Debates	8	40	48
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	0	6
Probas de tipo test	0	1	1
Probas de resposta curta	1	20	21
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	25	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e a reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente das bases teóricas e directrices sobre os contidos de cada tema do programa da materia, e discusión co grupo de estudantes. Cada alumno/a deberá complementar e desenvolver eses contidos coas lecturas específicas que se indiquen para cada tema (ver Traballos tutelados).
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Debates	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. Os exercicios básicos serven para revisar os conceptos teóricos elementais e aplicalos a datos sinxelos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cada estudante deberá asistir a un mínimo de dúas sesións de atención personalizada individual para resolver dúbidas, consultar avaliacións provisionais e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.
Sesión maxistral	Cada estudante deberá asistir a un mínimo de dúas sesións de atención personalizada individual para resolver dúbidas, consultar avaliacións provisionais e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.
Seminarios	Cada estudante deberá asistir a un mínimo de dúas sesións de atención personalizada individual para resolver dúbidas, consultar avaliacións provisionais e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.
Debates	Cada estudante deberá asistir a un mínimo de dúas sesións de atención personalizada individual para resolver dúbidas, consultar avaliacións provisionais e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	Cada estudante deberá asistir a un mínimo de dúas sesións de atención personalizada individual para resolver dúbidas, consultar avaliacións provisionais e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.
Probas de tipo test	Cada estudante deberá asistir a un mínimo de dúas sesións de atención personalizada individual para resolver dúbidas, consultar avaliacións provisionais e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.

Probas de resposta longa, de desenvolvemento Cada estudante deberá asistir a un mínimo de dúas sesións de atención personalizada individual para resolver dúbidas, consultar avaliacións provisionais e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Seminarios	Preparación e participación activa nos seminarios	20
Debates	Preparación e participación activa nos debates que se propoñan ao longo do curso	25
Resolución de problemas e/ou exercicios	Asistencia, seguimento e participación nas clases dedicadas a resolver os exercicios e os problemas propostos. Achega por parte do estudantado de respostas orais e/ou escritas aos exercicios propostos.	15
Probas de resposta curta	Realización de probas escritas específicas nas que o estudantado demostre que sabe recoñecer, describir e exemplificar os conceptos e termos básicos da materia.	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización dunha proba na que se demostre a capacidade de razoamento e argumentación con respecto aos temas da materia.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Contémpanse dúas posibilidades de avaliación: continua e única. A primeira, recomendada para todo o alumnado, contempla as actividades que se describen na táboa anterior. Para a avaliación continua é imprescindible a asistencia a un mínimo do 80% das horas presenciais. O alumnado que decida non acollerse a este tipo de avaliación fará un exame global de toda a materia ao final do cuadrimestre, na data oficial fixada polo decanato. Ao principio de curso debe escollerse o sistema a seguir.

Todo o alumnado que non supere a materia satisfactoriamente terá unha segunda oportunidade. Tanto para os que opten pola avaliación continua coma para os que elixan avaliación única, esta segunda oportunidade constará dunha proba escrita sobre os contidos da materia, cunha parte conceptual e outra de razoamento e argumentación. Para os de avaliación continua non se terán en conta as cualificacións parciais obtidas durante o curso. A proba terá lugar no mes de xullo, na data oficial fixada polo decanato.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica (da que se seleccionarán as lecturas obrigatorias do curso)

Crystal, David (1994 [1987]). *Enciclopedia del lenguaje de la Universidad de Cambridge*. (Edición española dirixida por Juan Carlos Moreno Cabrera). Madrid: Taurus.

Escandell Vidal, Mª Victoria (coord.) (2009). *El lenguaje humano*. Madrid: Ramón Areces.

Escandell Vidal, Mª Victoria (coord.) (2011). *Invitación a la lingüística*. Madrid: Ramón Areces.

Mira Mateus, Maria Helena e Alina Villalva (2006). *O esencial sobre lingüística*. Lisboa: Caminho.

Ramallo, Fernando, Gabriel Rei Doval e Xoán Paulo Rodríguez Yáñez (eds.) (2000). *Manual de ciencias da linguaxe*. Vigo: Xerais.

Trask, Rober L. & Bill Mayblin (2010). *Lingüística: una guía gráfica*. Barcelona: Paidós.

Yule, George (2007). *El lenguaje*. Madrid: Akal (3ª edición).

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Análise do discurso/V01G160V01401

Lingüística, comunicación e cognición/V01G160V01905

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua: Comunicación oral e escrita: Galego I**

Materia	Lingua: Comunicación oral e escrita: Galego I			
Código	V01G160V01201			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernandez Salgado, Xose Antonio			
Profesorado	Fernandez Salgado, Xose Antonio			
Correo-e	xsalgado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Comunicación oral e escrita: galego I, ten como obxectivo consolidar aspectos teóricos e prácticos básicos do galego oral e escrito nos distintos niveis lingüísticos: textual, léxico-semántico, morfosintáctico, fónico e ortográfico.			

Competencias de titulación

Código				
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación			
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
- Analizar e valorar criticamente exemplos de expresión oral e escrita en lingua galega.	A7		
- Fundamentar con coñecementos teóricos unha adecuada, coherente e correcta expresión oral e escrita en lingua galega.	A6 A7	B2	
- Promover a autonomía do alumnado para producir e corrixir diversos tipos de textos orais e escritos, utilizando axeitadamente os recursos da lingua galega.	A13		

Contidos

Tema			
1. Lingua oral e lingua escrita: caracterización. Ferramentas bibliográficas e dixitais para o seu estudo. O galego estándar e as outras variedades lingüísticas: dialectos, sociolectos e rexistros.			
2. Redacción e construción de textos en galego. A súa revisión e presentación: puntuación e interferencias. Lectura, entoación e exposición de textos.			
3. O estándar fónico galego. Cuestións sobre o estándar oral galego. Pronuncia de vogais abertas e pechadas, da nasal velar e da fricativa prepalatal xorda. Os grupos cultos. Elisións e contraccións na cadea fónica.			
4. Cuestións de ortografía do galego. O uso das grafías. A acentuación. Outros.			

5. Cuestións xerais de gramática galega normativa. Morfosintaxe das clases de palabras: o verbo e o pronome.

6. Cuestións de léxico galego normativo. O uso dos dicionarios. Castelanismos e outras formas espurias.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	19	38	57
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	6	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	40	60
Presentacións/exposicións	2	14	16
Actividades introdutorias	2	4	6
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2.5	0	2.5
Outras	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que desenvolverá o alumnado.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Actividades relacionadas coa asistencia a conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates, etc, ben en directo, ben a través de vídeo realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividades prácticas en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia, e que veñen complementar as clases maxistras. Versan sobre aspectos da redacción e corrección de textos, orais e escritos de todo tipo, nos distintos niveis lingüísticos. Naqueles casos en que o profesor entregue previamente os exercicios, recoméndase que o/a alumno/a os traia traballados.
Presentacións/exposicións	Actividades prácticas en que o alumnado expón oralmente ante o profesor e/ou o resto de alumnos un traballo relacionado cos contidos da materia que previamente preparou individualmente ou en grupo.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo co alumnado antes de que este realice as actividades de exposición oral dos traballos. Nesa titoría o profesor aprobará os contidos ou dará directrices para que se melloren. Por outra parte, na resolución de problemas, con algunhas actividades, o docente comentará, individualmente ou por pequenos grupos, os erros cometidos ou as directrices a seguir no caso de traballos guiados. Igualmente, comentaranse, ben individualmente, ben en grupo, os resultados das probas escritas.
Presentacións/exposicións	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo co alumnado antes de que este realice as actividades de exposición oral dos traballos. Nesa titoría o profesor aprobará os contidos ou dará directrices para que se melloren. Por outra parte, na resolución de problemas, con algunhas actividades, o docente comentará, individualmente ou por pequenos grupos, os erros cometidos ou as directrices a seguir no caso de traballos guiados. Igualmente, comentaranse, ben individualmente, ben en grupo, os resultados das probas escritas.
Probas	Descrición
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo co alumnado antes de que este realice as actividades de exposición oral dos traballos. Nesa titoría o profesor aprobará os contidos ou dará directrices para que se melloren. Por outra parte, na resolución de problemas, con algunhas actividades, o docente comentará, individualmente ou por pequenos grupos, os erros cometidos ou as directrices a seguir no caso de traballos guiados. Igualmente, comentaranse, ben individualmente, ben en grupo, os resultados das probas escritas.

Probas de resposta curta	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo co alumnado antes de que este realice as actividades de exposición oral dos traballos. Nesa titoría o profesor aprobará os contidos ou dará directrices para que se melloren. Por outra parte, na resolución de problemas, con algunhas actividades, o docente comentará, individualmente ou por pequenos grupos, os erros cometidos ou as directrices a seguir no caso de traballos guiados. Igualmente, comentaranse, ben individualmente, ben en grupo, os resultados das probas escritas.
Outras	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo co alumnado antes de que este realice as actividades de exposición oral dos traballos. Nesa titoría o profesor aprobará os contidos ou dará directrices para que se melloren. Por outra parte, na resolución de problemas, con algunhas actividades, o docente comentará, individualmente ou por pequenos grupos, os erros cometidos ou as directrices a seguir no caso de traballos guiados. Igualmente, comentaranse, ben individualmente, ben en grupo, os resultados das probas escritas.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Valorarase a asistencia ás clases sempre e cando esta sexa máis do 80% delas.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante o curso, o profesorado especificará que actividades prácticas son avaliadas. Tamén se terá en conta a participación activa na resolución das outras actividades.	20
Presentacións/exposicións	Cada estudante preparará por escrito e expoñerá oralmente un tema relacionado co programa da materia que previamente concertará co docente.	10
Probas de resposta curta	Realizarase unha proba escrita na última semana do cuadrimestre sobre os contidos teórico-prácticos da materia.	25
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Realizarase unha proba na última semana do cuadrimestre, que pode ser ó mesmo tempo ca outra proba de resposta curta, na que o alumnado deberá identificar, corrixir e xustificar erros lingüísticos en textos escritos e orais.	25
Outras	Realizarase unha proba oral na que o estudantado deberá demostrar que domina suficientemente o estándar oral fónico galego, e en especial, os seus trazos fónicos máis caracterizadores.	15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existen **dous sistemas** de avaliación da materia (o alumnado deberá escoller a principio de curso un deles):

a) **Avaliación continua**, para o alumnado que asista regularmente ás clases (arredor do 80% de asistencia) e realice e entregue en tempo e forma as tarefas de avaliación indicadas polo profesor. A puntuación final obterase da suma das porcentaxes das puntuacións expresadas arriba. De non superar algunha das actividades que se avalían, o profesor poderá mandar repetilas para corrixilas. Ó final do curso tamén se realizará un exame oral individual. En todo caso, para aprobar a materia, o alumnado deberá ter aprobados todos os exames escritos das "Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas" e "Probas de resposta curta", e tamén a "Proba oral". De non superar esas probas escritas, o alumnado poderá recuperar só as partes suspensas nun exame escrito ó final do curso (maio/xuño), ou no seu caso no exame escrito da convocatoria de xullo. Se por causa xustificada algún alumno/a non pode cumprir a condición de asistencia do 80% deberá comunicarllo ó docente, que poderá habilitar outras actividades compensatorias. No caso de que o/a alumno/a renuncie á avaliación continua pasará a ser avaliado polo sistema b) de "Avaliación única".

b) **Avaliación única**. O alumnado que non opte polo sistema de "avaliación continua", para superar a materia deberá examinarse sobre todos os contidos da materia cun **exame final único** na convocatoria de maio/xuño, na data que dispoña a Facultade. Este exame constará de dúas partes: **unha escrita e outra oral**; o/a alumno/a deberá superar obrigatoriamente esta última para aprobar a materia. De non superar este exame, o/a alumno/a deberá volver examinarse por medio doutro exame final único (escrito e oral) na convocatoria oficial de xullo na data que dispoña a Facultade. Os/as alumnos/as que opten por este sistema poderán asistir ás aulas e ser atendidos nas titorías cando o solicitaren.

Bibliografía. Fontes de información

Recoméndaselle ao alumnado a compra das **Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego** (2003), así como unha **gramática** e un **dicionario** de lingua galega.

GRAMÁTICAS E MANUAIS DE REFERENCIA (van destacadas en negra as recomendadas para este curso)

- Carballeira Anllo, X. M.^a (coord.) (2000): *Gran diccionario Xerais da lingua*. Vigo: Edicións Xerais.
- Domínguez Dono, X.; A. Rajó Pazó e B. Varándas Gonxález (coords.) (2004): *Diccionario de galego*. Vigo: Ir Indo.
- Dosil, B. e X. Riveiro (2004): *Diccionario de ortografía da lingua galega*. A Coruña: Galinova.
- Fernández Salgado, B. (dir.) (2004): *Diccionario de usos e dificultades da lingua galega*. Vigo: Galaxia.
- García González C. e M. González González (dirs.) (2004): *Diccionario castelán-galego da Real Academia Galega*. A Coruña: Real Academia Galega e Fundación Pedro Barrié de la Maza.
- González, M. e A. Santamarina (dirs.) (2004): *Vocabulario da lingua galega (VOLG)*. A Coruña: Real Academia Galega e Instituto da Lingua Galega.
- López Taboada, C. e M.ª R. Soto Arias (2008): *Diccionario de fraseoloxía galega*. Vigo: Xerais.
- Navaza Blanco, G. (coord.) (1990): *Diccionario Xerais castelán-galego de usos, frases e sinónimos*. Vigo: Edicións Xerais.
- Noia Campos, C. e outros (1997): *Diccionario de sinónimos da lingua galega*. Vigo: Galaxia.
- Pena, X. R. (2001): *Diccionario Cumio de expresións e frases feitas. Castelán-galego*. Vigo: Edicións do Cumio.
- Real Academia Galega e Instituto da Lingua Galega (1998): *Diccionario da Real Academia Galega*. Vigo: Xerais-Galaxia.
- Regueira, X.L. (2010): *Diccionario de pronuncia da lingua galega*. Instituto da Lingua Galega / Real Academia Galega.**
- Xove Ferreiro, X. (coord.) (2005): *Novo diccionario da lingua galega*. Santiago de Compostela: Obradoiro-Santillana.

NOTA: Nas clases darase unha guía de referencias bibliográficas máis completa, así como de recursos dispoñibles en internet.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Comunicación oral e escrita: Galego II/V01G160V01405

Outros comentarios

Para poder seguir a materia cómpre ter un coñecemento previo de lingua galega equivalente ó bacharelato.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Idioma moderno: Lingua portuguesa II**

Materia	Idioma moderno: Lingua portuguesa II			
Código	V01G160V01202			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Outros			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Baltrusch , Burghard			
Profesorado	Baltrusch , Burghard Domínguez Presa, Felipe			
Correo-e	burg@uvigo.es			
Web	http://estudioslusofonos.blogspot.com/			
Descrición xeral	Nesta materia trátase de adquirir coñecementos intermedios de lingua portuguesa (en comprensión e expresión oral e escrita) e coñecementos básicos sobre os países de lingua oficial portuguesa e as súas culturas (correspondentes ao nivel B1 do Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas).			

Competencias de titulación

Código			
A1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.		
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario		
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.		
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.		
A10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.		
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.		
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado		
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Adquirir coñecementos intermedios de lingua portuguesa: comprensión oral e escrita (de cara ao nivel B1 do Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas).	A1	B4 B5
Adquirir coñecementos intermedios de lingua portuguesa: expresión oral e escrita (de cara ao nivel B1 do Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas).	A1	B4 B5
Adquirir coñecementos sobre países de lingua oficial portuguesa: aspectos culturais (correspondentes ao nivel B1 do Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas).	A4 A6 A9 A10	B3
Saber traballar en grupo na realización de actividades prácticas nas aulas.	A1 A6 A9 A10	B4

Contidos

Tema	
------	--

Contidos gramaticais	Fonética: revisión; Verbo: revisión; Verbo: subxuntivo, imperativo, pretérito perfecto composto de indicativo, pretérito pluscuamperfecto composto e simple, infinitivo conxugado; Pronomes persoais; Pronomes: colocación do pronome átono; Acentuación ortográfica; Preposicións; Diferenzas entre as variantes portuguesa e brasileira.
Contidos lexicais e temáticos	Tempos libres e lecer; Estudos; Profesións; Saúde; Personalidade; Viaxes e Turismo; Clima e tempo atmosférico; Tecnoloxías da información e comunicación; Correspondencia formal; Curriculum vitae; Falsos amigos; Características lexicais específicas das variantes portuguesa, brasileira e da África lusófona.
Contidos pragmáticos	Tratamento; Idiomatismos; Falsos amigos; Rexistros; Diferenzas entre as variantes portuguesa e brasileira.
Elementos básicos de cultura lusófona	Aspectos seleccionados de: Historia de Portugal; historia do Brasil; historia dos países africanos lusófonos; historia da literatura lusófona; música e arte nas culturas lusófonas actuais; sistemas políticos dos países lusófonos; outros aspectos culturais da lusofonía.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	20	35
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	26	38
Eventos docentes e/ou divulgativos	3	3	6
Traballos de aula	10	27	37
Probas de resposta curta	1	4	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	6	7
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	6	7
Outras	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Sesións teóricas: explicacións teóricas gramaticais e de civilización lusófona.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Sesións prácticas: exercicios prácticos de produción escrita e oral e revisión de deberes.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a conferencias, filmes, seminarios outras actividades relacionadas cos contidos da materia.
Traballos de aula	Sesións prácticas: exercicios gramaticais e revisións que requiren unha preparación previa por parte do alumnado. Traballo en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Atención a problemas específicos do alumnado durante as sesións prácticas. Unha ou varias probas orais individuais ou en grupos de número reducido.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atención a problemas específicos do alumnado durante as sesións prácticas. Unha ou varias probas orais individuais ou en grupos de número reducido.
Probas	Descrición
Outras	Atención a problemas específicos do alumnado durante as sesións prácticas. Unha ou varias probas orais individuais ou en grupos de número reducido.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Unha ou varias probas prácticas escritas.	10
Traballos de aula	Realización/presentación de traballos varios, preparados con antelación polo alumnado.	30
Probas de resposta curta	Unha proba escrita sobre contidos de civilización lusófona.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba escrita	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Diferentes exercicios prácticos (escritos ou orais) a realizar nas aulas.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

As/Os estudantes deberán escoller a principio de curso ou un sistema de avaliación continua (cf. supra) ou un sistema de avaliación única. Recoméndase optar polo primeiro.

No caso da avaliación única hai que aprobar todos os procedementos avaliadores para poder calcular a media final. A copia ou o plaxio penalizarase cun suspenso (nota numérica: 0) na proba correspondente.

É obrigatorio consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA e no BLOG asociado.

A condición para ser avaliada/o de forma continua será a asistencia a un 80% das aulas, a non ser que haxa motivos xustificadas para unha asistencia lixeiramente inferior.

Quen opte de forma directa pola avaliación única será avaliada/o ao final do primeiro período das actas (convocatoria de xullo) da seguinte forma:

1. Cunha proba escrita teórico-práctica (contando 75% da nota final [teoría: 25%; práctica: 50%]);

e

2. Cunha proba de expresión oral (contando 25% da nota final) que será gravada.

A convocatoria das probas de expresión oral deberá acordarse co profesorado coa antelación necesaria, sendo responsabilidade do alumnado contactar co profesorado.

A non presentación á proba de expresión oral suporá a obtención dunha calificación de 0 (cero) puntos na mesma.

A copia ou o plaxio penalizarase cun suspenso (nota numérica: 0) na proba correspondente.

Os mesmos criterios de avaliación aplicaranse no segundo período das actas.

En todo caso, recoméndase a asistencia ás aulas e ás titorías e consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA e no BLOG asociado, mesmo que non se siga o sistema de avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

Coimbra, O. M.; Coimbra, I. Gramática Ativa 1, Lisboa: Lidel 2011 (ISBN: 978-972-757-638-8).

Coimbra, O. M.; Coimbra, I. Gramática Ativa 2, Lisboa: Lidel 2011 (ISBN: 978-972-757-173-4).

Cristóvão, Fernando (dir. e coord.); Maria Adelina Amorim, Maria Lúcia Garcia Marques, Susana Brites Moita. *Dicionário temático da lusofonia*. Lisboa: Texto Editores 2005.

□ . *Da lusitanidade à lusofonia*. Coimbra: Almedina 2008.

Dicionário da Língua Portuguesa 2011. Porto: Porto Editora 2010 (ISBN: 978-972-0-01564-8).

Dicionário Moderno de Verbos Portugueses. Porto: Porto Editora, 2010 (ISBN: 978-972-0-05756-3).

Dicionário Editora de Espanhol-Português. Porto Editora, 2008 (ISBN: 978-972-0-01371-2).

Dicionário Editora de Português-Espanhol, Porto Editora, 2010 (ISBN: 978-972-0-01559-4).

FLiP 8 - Ferramentas para a Língua Portuguesa, Ed. Priberam 2010.

Diciopédia 2010 - DVD-ROM, O Poder do Conhecimento, Porto: Porto Editora 2009.

Dicionário Moderno da Língua Portuguesa. Acordo Ortográfico. Porto: Porto Editora 2010 (ISBN: 978-972-0-01496-2).

Novo Corretor Aurélio 2. Ed. Positivo 2010.

Prontuário da Língua Portuguesa. Porto: Porto Editora 2010 (ISBN: 978-972-0-01438-2).

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma moderno: Lingua portuguesa I/V01G160V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua clásica: Lingua latina**

Materia	Lingua clásica: Lingua latina			
Código	V01G160V01203			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Ledo Lemos, Francisco Jose			
Profesorado	Ledo Lemos, Francisco Jose			
Correo-e	ledolemos@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/ledolemos			
Descrición xeral	Introdución á lingüística latina e á tradución de textos latinos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
A2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
B1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Traducir textos latinos clásicos e medievais de dificultade baixa e media.	A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A13	B1 B2 B3 B4 B5
Coñecer os elementos básicos da fonética, morfoloxía e sintaxe do latín e saber aplicalos.	A3 A4	B1 B3 B5
Coñecer un léxico latino elemental e recoñecer as súas derivacións etimolóxicas.	A1 A2 A4	B1 B2 B3 B5
Recoñecer as continuidades e as discontinuidades entre o latín, o galego e o castelán dos elementos fonéticos, gramaticais e léxicos.	A1 A3 A4 A5 A8	B1 B2 B3 B5
Coñecer os datos obxectivos que a lingüística histórico comparada fornece sobre os problemas do xénero gramatical.	A12	B3

Contidos

Tema	
Contexto histórico, lingüístico e cultural do latín	As orixes indoeuropeas. As linguas itálicas. A expansión do latín na antigüidade. Evolución e conservación do latín na Idade Media.
Fonética, fonoloxía e escritura	O alfabeto latino. A reconstrución da pronuncia na época clásica. A acentuación. Semellanzas e diferenzas máis importantes entre o sistema fonolóxico latino e o galego e castelán.
Morfoloxía	A conjugación verbal. A declinación nominal e pronominal. O sufixo do comparativo de superioridade e de superlativo.
Sintaxe	O sistema de casos. Complementariedade entre casos e preposicións. A 'consecutio temporum' e os usos do subxuntivo. O segundo termo de comparación e o superlativo relativo. As oracións de relativo. Os participios e o xerundivo: participios concertados; participios absolutos; perifrástica. O infinitivo. O infinitivo con suxeito en acusativo. A construción 'persoal'. O xerundio: a súa complementariedade con infinitivos e xerundivos. O supino. A conxunción 'cum' e os seus usos. Os diferentes usos do 'ut'. O período condicional. Outras construcións subordinadas completivas. Outras construcións subordinadas circunstanciais.
Vocabulario	O enunciado dos verbos latinos. Listaxe dos verbos latinos máis frecuentes. O enunciado dos substantivos e dos adxectivos. Listaxe dos substantivos e adxectivos latinos máis frecuentes. Peculiaridades dos adverbios. Listaxe dos adverbios latinos máis frecuentes.
Tradución	Recomendacións para a tradución directa (de latín a galego ou español) e inversa (do galego ou español ao latín). O uso do dicionario.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	24	40	64
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	62	76
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	0	6
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos gramaticais, coa aclaración de dúbidas puntuais que lle poidan formular os alumnos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A gramática explicada nas clases maxistrais debe ser levada á práctica mediante exercicios específicos e traducións. A maior parte destes exercicios serán preparados primeiro na casa polos alumnos e corrixidos despois nas clases prácticas. Por outra banda, en varias das clases prácticas propóráselles aos alumnos un exercicio que cada un deles deberá resolver individualmente e que poderá ser tido en conta para a nota final (véxase o indicado no apartado sobre "avaliación").

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	(*Cada estudante poderá asistir a titorías, individualmente ou en grupo, para resolver dúbidas, consultar avaliacións *provisionales e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*Cada estudante poderá asistir a titorías, individualmente ou en grupo, para resolver dúbidas, consultar avaliacións *provisionales e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	(*Cada estudante poderá asistir a titorías, individualmente ou en grupo, para resolver dúbidas, consultar avaliacións *provisionales e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*Cada estudante poderá asistir a titorías, individualmente ou en grupo, para resolver dúbidas, consultar avaliacións *provisionales e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	(*Cada estudante poderá asistir a titorías, individualmente ou en grupo, para resolver dúbidas, consultar avaliacións *provisionales e comentar diversos aspectos do seu traballo no curso.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tradución de frases curtas que precisan a aplicación de coñecementos sintácticos específicos (uso dos casos, formas nominais do verbo, etc.).	30
Probas de resposta curta	Realización de probas escritas nas que se demostre o coñecemento e a aplicación da morfoloxía (nominal e verbal) e da fonética latinas.	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Tradución de textos latinos, de certa extensión (orixinais ou adaptados).	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia está dividida en tres grandes apartados que gardan entre eles unha inevitable gradación, de tal xeito que non se poden facer progresos no segundo ou terceiro sen antes ter un dominio suficiente dos apartados previos:

- 1) fonética e morfoloxía,
- 2) sintaxe,
- 3) tradución.

Ao longo do curso, os alumnos deberán resolver individualmente na aula certos exercicios que o profesor recollerá e corrixirá. Por medio destes exercicios o profesor irá vendo en diferentes momentos do curso ata qué punto cada un dos alumnos vai acadando os obxectivos previstos en cada un deses tres grandes apartados. Por outra banda, dado o carácter intrinsecamente acumulativo da materia (na aprendizaxe dun idioma, cada novo coñecemento sempre require manter actualizados os coñecementos previos), os resultados destes exercicios serán tanto máis indicativos canto máis avanzado vaia o curso, pois reflicten non só o coñecemento da materia máis recente, senón o de toda a materia precedente.

A proba final, á que deben presentarse todos os alumnos, constará de tres partes, paralelas a eses tres grandes apartados nos que se divide a materia:

1) fonética e morfoloxía: silabación e acentuación; recoñecemento de formas nominais e verbais.

2) sintaxe: tradución de diversas frases illadas nas que se recollan estruturas sintácticas específicas (construcións de participios ou infinitivos, usos do *ut*, etc.).

3) tradución: tradución de textos orixinais (eventualmente simplificados).

Os alumnos que, polos motivos que sexan, non tivesen asistido regularmente ás clases, terán que ser avaliados exclusivamente polos resultados desta proba final.

Polo contrario, cada un dos alumnos que entregasen ao longo do curso todos ou case todos os anteditos exercicios recibirá antes da proba final unha comunicación escrita e persoal na que se lle comunicará a porcentaxe que, a xuízo do profesor, ten xa lograda dos obxectivos fixados para cada un dos tres apartados en que se divide a materia. Os resultados da proba final unicamente serán tidos en conta se permiten elevar estas porcentaxes.

Tanto no caso dos alumnos que unicamente se presentaron á proba final, como no dos que tamén foron entregando os exercicios solicitados ao longo do curso, a puntuación final absoluta obterase a través das puntuacións en cada un dos tres grandes apartados segundo a seguinte proporción:

1) fonética e morfoloxía: 30%

2) sintaxe: 30%

3) tradución: 40%

A proba da segunda convocatoria terá a mesma estrutura que a da primeira, e seguiranse exactamente os mesmos criterios.

Bibliografía. Fontes de información

DICIONARIOS ESCOLARES

Segura Munguía, Santiago, *Nuevo diccionario etimológico latín-español y de las voces derivadas*; Bilbao, Univ. de Deusto, 2006. ISBN 9788474857542

Iter 2000: Diccionario ilustrado latino-español, Barcelona, Sopena, 1999; ISBN 8430311548.

Diccionario ilustrado latino-español, español-latino (VOX-SPES) ISBN 9788471535962 [consultable en Internet: <http://www.scribd.com/doc/3283274/Diccionario-Vox-Latin>]

Glare P.G.W (ed.), *The Oxford Latin Dictionary*; Oxford, Oxford University Press, 1968-1982.

Gaffiot & Flobert: *Dictionnaire Latin-Français (Le Grand Gaffiot)*; París, Hachette, 2000 [consultable en Internet: <http://www.lexilogos.com/latin/gaffiot.php>]

Pódense atopar todo tipo de dicionarios latinos na seguinte páxina electrónica:
http://www.lexilogos.com/latin_langue_dictionnaires.htm

Rubio, Lisardo, *Nueva gramática latina*; Barcelona, Editorial Coloquio, 1985

Valentí Fiol, Eduardo, *Sintaxis latina*; Barcelona, Editorial Bosch, 1969 [hai moitas reedicións]. Inclúe frases para practicar.

Guillén Cabañero, José, *Gramática latina histórico-teórico-práctica*; Salamanca, Ediciones Sígueme, 1963 [hai moitas reedicións]. Moi rica en contidos, pero bastante confusa.

MÉTODOS DE LATÍN

Ørberg, Hans H., *Lingua Latina per se illustrata, pars II: Roma Aeterna*; Copenhague, editorial Domus Latina, diferentes edicións constantemente actualizadas (ISBN 9788799701681).

Sobre outros libros e materiais do método de Hans H. Ørberg pódese consultar a páxina electrónica da asociación que o distribúe na Península Ibérica: <http://www.culturaclasica.com/lingualatina/informacion.htm>

Rubio, Lisardo, *Nueva gramática latina: ejercicios*; Barcelona, Editorial Coloquio, 1985.

Bassols De Climent, M.: *Fonética Latina* (cun apéndice sobre "Fonemática latina" por S. Mariner); Madrid, 1976.

Baños, José Miguel (coordinador), *Sintaxis del latín clásico*; Madrid, Liceus; ISBN 9788498228441.

Monteil P., *Éléments de phonétique et de morphologie du latin*; París, Editorial F. Nathan, 1970 [tradución española, con actualizacións, de C. Fernández: *Elementos de fonética y morfología del latín*, Sevilla, Ediciones de la Universidad de Sevilla, 1992]

Rubio Fernández, L.: *Introducción a la sintaxis estructural del latín*; Barcelona, Editorial Coloquio, 1982

Recomendacións

Outros comentarios

Cómpre que os alumnos teñan xa os coñecementos elementais que, en principio, se deben adquirir no bacharelato. Os alumnos que, polo motivo que sexa, non teñan coñecementos previos de latín deberían adquirir pola súa conta os rudimentos no cuadrimestre previo a cursar a materia; para facilitar isto, se é posible, organizárase un "curso cero" durante ese primeiro cuadrimestre. Sponse, por outra banda, que os alumnos teñen unha base relativamente sólida en fonoloxía, morfoloxía e sintaxe do galego e castelán.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura: Panorama da literatura en lingua española I**

Materia	Literatura: Panorama da literatura en lingua española I			
Código	V01G160V01204			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Chas Aguion, Antonio			
Profesorado	Chas Aguion, Antonio			
Correo-e	achas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)Introducción a la historia de la literatura en lengua española de la Edad Media y de los siglos XVI y XVII, así como a los fundamentos básicos de la metodología de la investigación literaria.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
B1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B5	Que o alumnado desenvolverse aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
- Posuír as ferramentas e as técnicas metodolóxicas básicas para o estudo e a análise literario.	A3	B1
- Sintetizar, relacionar e describir a literatura en lingua española nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	A3 A6	
- Posuír os coñecementos necesarios para comprender, desenvolver, analizar, avaliar e aproveitar, para o futuro profesional, os recursos literarios.	A8	B2
- Argumentar con solidez sobre temas e textos que hai que estudar, cos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente cos orientados á investigación literaria.		B5

Contidos

Tema	
1. Introducción á literatura en lingua española.	1.1. Caracterización e límites. 1.2. Fontes para o seu estudo e investigación. 1.3. Metodoloxía do traballo de investigación en literatura española.
2. Panorama da literatura en lingua española da Idade Media.	2.1. Poesía. 2.2. Prosa. 2.3. Orixes do teatro.
3. Panorama da literatura en lingua española dos séculos XVI e XVII.	3.1. Poesía 3.2. Prosa 3.3. Teatro

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	6	0	6
Sesión maxistral	18	18	36
Traballos de aula	10	0	10
Titoría en grupo	8	0	8
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Traballos tutelados	0	28	28
Seminarios	4	0	4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	28	28
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	28	28

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Nas primeiras horas de docencia presencial, prevexo organizar a marcha da materia. Posto que se trata de estudantes de primeiro curso, exporei a metodoloxía, procurando anticipar e aclarar aquelas cuestións que afecten ao desenvolvemento do curso. Así mesmo, nestas sesións introdutorias adxudicaráselle os traballos a cada alumno/a matriculado/a.
Sesión maxistral	Nas clases teóricas preséntolle ao alumnado cada un dos temas de maneira organizada, proporcionándolle unha selección bibliográfica, que comento ao inicio de cada un deles, e un guión cos principais aspectos, todo isto sen descoidar a importancia dos textos literarios. Aínda que se trata dun método de ensinanza fundamentalmente temático e que pretende transmitir o maior número de contidos ao maior número de estudantes no menor tempo posible, procuro, con todo, suscitar a participación do alumnado, de modo que poida intervir, preguntar ou participar na exposición.
Traballos de aula	Considero a práctica como parte complementaria da exposición teórica. Por iso, continuamente faremos aplicacións prácticas dos conceptos expostos, tanto nas sesións maxistras como nos seminarios. Para o primeiro dos temas, organizo exercicios baseados en cuestións de carácter metodolóxico e instrumental, como buscas bibliográficas guiadas, elaboración de pequenos repertorios bibliográficos ou cotexo de diferentes sistemas de citación. Para os outros dous bloques temáticos, concédolle especial importancia ao comentario de textos, complemento indispensable ás explicacións teóricas, polo que procuro que a explicación sobre unha obra ou un xénero vaia inmediatamente acompañada polo comentario dun fragmento ou da totalidade desta, mostrando así a utilidade dos coñecementos teóricos para facer unha lectura mellorada do texto. Así mesmo, nas clases prácticas tamén poden realizarse outras actividades, como a confección de fichas de lectura, recensións e sínteses sobre a lectura dalgún traballo crítico.
Titoría en grupo	Horas distribuídas ao longo do curso, de carácter obrigatorio, fixadas no horario oficial e correspondentes á docencia presencial. Nelas aclárolle ao alumnado, entre outros aspectos, nocións acerca do manexo de fontes instrumentais (catálogos, bases de datos etc.), explicacións de cuestións de carácter metodolóxico, resolución de dúbidas suscitadas na elaboración dos diferentes traballos do/a estudante así como nas lecturas, ou ben atendo á revisión de conceptos.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Teño prevista a asistencia dun/unha especialista na materia para que pronuncie unha conferencia, cuxa data lla anticipo ao alumnado. Será no espazo reservado ás horas presenciais e sobre un dos contidos do programa.

Traballos tutelados	<p>Considero, dentro deste apartado, diferentes actividades que ha de realizar o estudiantado. Antes de todo, e tratándose dunha materia de literatura, ten que realizar a lectura dunha serie de obras, tanto fontes primarias como secundarias, obrigatorias e optativas (das que informo no apartado correspondente). A este apartado de traballos (punto 4: metodoloxías), asígnolle 34 horas de traballo persoal do alumnado; da correcta asimilación destas lecturas dará conta a elaboración das probas (traballos e proxectos, probas escritas). Así mesmo, e dentro do apartado de probas, o/a estudante ha de entregar, en correspondencia cos diferentes bloques temáticos do programa, os seguintes traballos obrigatorios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Busca bibliográfica, no catálogo da biblioteca do centro, de todas as edicións correspondentes a un título determinado, dentro do corpus de lecturas obrigatorias do apartado de literatura española medieval e dos Séculos de Ouro desta materia, e posterior clasificación xustificada do tipo de edición, de acordo co listado que organizará o profesor nas horas dedicadas ás actividades introductorias. A data de entrega será a segunda semana lectiva de abril de 2010. 2. Unha ficha de lectura dalgunha das obras incluídas entre as lecturas obrigatorias. Nelas, informarase dos principais aspectos que afectan tanto ao contido (temas e subtemas, análise dos personaxes, estruturación etc.) como á forma (métrica, lingua, recursos estilísticos, técnicas narrativas etc.). A asignación realizarase nas primeiras sesións das actividades introductorias, e a data de entrega non será posterior á última semana de maio de 2010. 3. Un comentario literario de texto, de acordo coas directrices que se proporcionarán nas sesións introductorias, pero tamén nas clases prácticas e nas titorías colectivas. Os textos, que se adxudicarán a cada un/unha dos/as estudantes, extraeranse de entre as lecturas obrigatorias. A data de entrega non será posterior á última semana lectiva de maio.
Seminarios	Os seminarios permiten a análise máis detida dun tema. Previamente, proporcionareille material ao alumnado para que nas súas sesións se convertan non só en receptores de información, senón que tamén poidan contribuir, cos seus xuízos, á explicación do tema ou da obra que se trate de analizar.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	Tanto nas horas dedicadas ás actividades introductorias como nas que, ao longo do curso, lles asigno ás titorías en grupo, ambas en horario presencial, exporeille ao alumnado aspectos relativos á metodoloxía da materia e ao seu seguimento . Así mesmo, atenderei á marcha dos traballos asignados, organizando un control individualizado de cada estudante, expoñendo os principios metodolóxicos que ha de rexer a súa elaboración, así como os fundamentos para a súa avaliación. Para realizar esta supervisión personalizada, o alumnado terá asignadas as horas de contacto co profesor, de carácter obrigatorio, ademais de aquelas optativas que poida precisar.
Titoría en grupo	Tanto nas horas dedicadas ás actividades introductorias como nas que, ao longo do curso, lles asigno ás titorías en grupo, ambas en horario presencial, exporeille ao alumnado aspectos relativos á metodoloxía da materia e ao seu seguimento . Así mesmo, atenderei á marcha dos traballos asignados, organizando un control individualizado de cada estudante, expoñendo os principios metodolóxicos que ha de rexer a súa elaboración, así como os fundamentos para a súa avaliación. Para realizar esta supervisión personalizada, o alumnado terá asignadas as horas de contacto co profesor, de carácter obrigatorio, ademais de aquelas optativas que poida precisar.
Traballos tutelados	Tanto nas horas dedicadas ás actividades introductorias como nas que, ao longo do curso, lles asigno ás titorías en grupo, ambas en horario presencial, exporeille ao alumnado aspectos relativos á metodoloxía da materia e ao seu seguimento . Así mesmo, atenderei á marcha dos traballos asignados, organizando un control individualizado de cada estudante, expoñendo os principios metodolóxicos que ha de rexer a súa elaboración, así como os fundamentos para a súa avaliación. Para realizar esta supervisión personalizada, o alumnado terá asignadas as horas de contacto co profesor, de carácter obrigatorio, ademais de aquelas optativas que poida precisar.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Ao longo do curso faranse diferentes exercicios na aula, correspondentes aos diferentes temas e contidos da guía. Poderanse corrixir na mesma aula ou recollese, dependendo da entidade dos mesmos (por exemplo: comentarios métricos, retóricos, análises de fragmentos, etc.). A suma destes traballos contará un 20% para os alumnos que opten pola avaliación continua.	20
Traballos tutelados	(*)La realización del trabajo, su entrega en fecha y la evaluación positiva del mismo será condición indispensable para superar la materia, para quienes hayan elegido el sistema de evaluación continua. Se tendrá en cuenta la correcta asimilación de los contenidos, pero también la utilización adecuada de los instrumentos metodológicos, que serán expuestos en las tutorías colectivas, la presentación formal, así como la redacción.	20

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	(*)Para superar la asignatura, el alumnado habrá de aprobar una prueba escrita, al final del cuatrimestre, cuya fecha será fijada por la Junta de Facultad. Dicha prueba constará de dos tipos de preguntas: a) desarrollo de un tema, o bien de varias preguntas breves, de acuerdo con los contenidos de la guía docente expuestos y elaborados en las sesiones presenciales.	30
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	(*)b) prueba práctica: consistente en la elaboración de un comentario literario de un fragmento de las obras de lectura obligatoria, y/o varias preguntas de aplicación práctica de contenidos expuestos en las sesiones presenciales (comentarios métricos o retóricos de un fragmento, etc.).	30

Para superar la asignatura deberá aprobar ambas partes del examen, que, en su totalidad, supondrá un 60% de la calificación final en la evaluación continua.

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na primeira convocatoria para poder optar á avaliación continua cómpre asistir ás horas presenciais e entregar en prazo os traballos obrigatorios. Para a segunda convocatoria o alumnado terá que facer un único exame no que se evaluará de todo o contido da materia. A proba constará de polo menos unha pregunta teórica, na que se esixirá o coñecemento de conceptos explicados nas sesións teóricas ou prácticas, así como unha o varias preguntas de tipo práctico, dacordo cos contidos do temario.

Bibliografía. Fontes de información

Ademais das lecturas obrigatorias, para cada un dos temas, entregaráselle ao alumnado a bibliografía específica.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Literatura: Teoría da literatura				
Materia	Literatura: Teoría da literatura			
Código	V01G160V01205			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Romo Feito, Fernando			
Profesorado	Romo Feito, Fernando			
Correo-e	romo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Afondar nos grandes temas que lle preocupan á teoría literaria contemporánea: 1. Que é e como distinguir un texto artístico. 2. Que funcións cumpre a literatura no mundo en que vivimos. 3. Como se constrúe o sentido dos obxectos artísticos. 4. A que intereses serven os obxectos artísticos.			

Competencias de titulación	
Código	
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Ser capaces de reflectir en conexión con la ontoloxía e función da literatura.	A3 A4	
Comentar textos literarios varios e relacionalos co xénero a que corresponden, e saber xustificar esa atribución.	A4 A6 A8	B2 B3
Ser capaces de exponer oralmente de forma sintética a súa comprensión dos textos, literarios o teóricos.	A8	B2 B4
Saber relacionar os textos literarios co suo contexto.	A4	B3
Saber aprezar a diferenza estética.	A4 A7 A8	B2 B3
Ser capaces de ler textos de teoría da literatura de orientacións teóricas diversas e situalos na que corresponda.	A4	B1
Ser capaces de facer recensións deles por escrito.	A4 A6	B2

Contidos	
Tema	
1. Que é a literatura?	1.1. Respostas históricas a esta pregunta.
2. Funcións da literatura:	2.1. Paideia e hedonismo. 2.2. A mirada estética. 2.3. A estética do compromiso.
3. As disciplinas literarias:	3.1. A filoloxía e as súas tarefas. 3.2. Outras disciplinas: teoría, crítica, historia, comparatismo.
4. A comunicación literaria:	4.1. Os suxeitos da comunicación literaria: oralidade e escritura. 4.2. A enunciación literaria. 4.3. Xéneros literarios: narrativa, lírica, dramática, didáctica.
5. Métodos de estudo da obra literaria:	5.1. Autoriais / da recepción 5.2. Formalismos. 5.3. Poéticas sociais. 5.4. Postestruturalismo.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	24	48	72
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	2	4
Debates	2	4	6
Presentacións/exposicións	2	4	6
Titoría en grupo	2	0	2
Traballos de aula	4	8	12
Actividades introdutorias	2	2	4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	10	12
Traballos e proxectos	8	24	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	O profesor explicará tema por tema os contidos da materia: atender e tentar seguir a explicación.
Eventos docentes e/ou divulgativos	O estudiantado asistirá a conferencias ou a calquera outro evento formativo que se organice na Facultade e teña relación coa materia.
Debates	O alumnado, organizado en grupos, debe defender oralmente unha idea, unha tendencia artística, una actitude crítica ante certos textos ou escolas críticas etc.
Presentacións/exposicións	Exposición oral do traballo de investigación da materia, poñendo especial énfase na claridade expositiva e no uso dun rexistro lingüístico adecuado á situación.
Titoría en grupo	De preparación dos traballos que deben ser expostos, onde se resolverán todas as dúbidas que poida haber con anterioridade á exposición.
Traballos de aula	Traballos de comentario ou análise de textos literarios: entre outros, "El túnel", de Ernesto Sábato.
Actividades introdutorias	Presentación da materia e explicación dos contidos do temario, así como a advertencia sobre os requisitos para poder ter un resultado exitoso no curso da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	O profesor orientará o alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba.
Presentacións/exposicións	O profesor orientará o alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O profesor orientará o alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba.
Traballos e proxectos	O profesor orientará o alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Valorarase a atención e a capacidade do alumnado para intervir propoñendo ou rebatendo ideas, ou manifestando dúbidas ou dificultades de comprensión.	10
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a conferencias relacionadas coa materia, que virán seguidas por unha posta en común e debate cando proceda.	5
Debates	A participación é unha obriga. Valorarase o acertado da intervención e a súa adecuación aos valores democráticos .	10
Presentacións/exposicións	Valorarase a seriedade, a orixinalidade e o uso dunha linguaxe escrupulosamente correcta e precisa.	10
Titoría en grupo	Valorarase a preparación coa que se chega antes da presentación dun traballo de clase e o compromiso de cada persoa co grupo.	5 %
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Cualificarase a comprensión e o coñecemento da materia, e o uso impecablemente correcto da linguaxe.	25
Traballos e proxectos	Valorarase a profundidade do tratamento do tema, a orixinalidade (estaré penalizada ao máximo a copia) e o uso dunha linguaxe escrupulosamente correcta e precisa.	35

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua, o que implica asistencia (ao menos do 80%), participación, e traballos. Se non pode seguir a avaliación continua o/a alumno/a deberá comunicarllo argumentadamente ó profesor.

Se o/a alumno/a prevé a imposibilidade de asistencia a clase, deberá comunicarllo e xustificarllo.

Nos casos de renuncia, o cando se incumpran as condicións esixidas para a avaliación continua, o alumnado será avaliado mediante proba única, na data fixada polo Decanato. A proba constará de preguntas e exercicios sobre os contidos e leturas do programa. A mesma estrutura terá a proba na segunda edición de actas (xullo).

Na proba da segunda edición de actas, será preciso examinarse da materia enteira.

Bibliografía. Fontes de información

AGUIAR E SILVA, Vítor Manuel de. *Teoría de la literatura*. Madrid: Gredos, 1979.

AGUIAR E SILVA, Vítor Manuel de. *Teoría da literatura*, vol. I. Coimbra: Livraria Almedina, 1984.

CULLER, Jonathan. *Breve introducción a la teoría literaria*. Barcelona: Crítica, 2000.

EAGLETON, Terry. *Una introducción a la teoría literaria*. México: Fondo de Cultura Económica, 1993.

ESTÉBANEZ CALDERÓN, Demetrio. *Diccionario de Literatura*. Madrid: Alianza, 1996.

GARRIDO GALLARDO, Miguel Ángel. *Introducción a la Teoría de la Literatura*. Madrid: Síntesis, 2001.

REIS, Carlos. *O coñecemento da literatura. Introduçao aos estudos literarios*. Coimbra: Livraria Almedina, 1995.

SELDEN, Raman. *La teoría literaria contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1989.

VILLANUEVA, Darío. *Curso de Teoría de la Literatura*. Madrid: Taurus, 1994.

WELLEK, René, WARREN, Austin. *Teoría literaria*. Madrid: Gredos, 1974

NOTA: Unha bibliografía máis específica para temas ou asuntos puntuais será provista polo docente cando proceda.

Recomendacións

Outros comentarios

É imprescindible coñecer as principais ferramentas informáticas e os medios virtuais.